

Spelen voor Gods Aanschijn

Marieke van Baest

Een prachtige aria van G.F. Händel: *'Art thou troubled? Music will calm thee ...Music, source of all gladness, heals thy sadness at her shrine; music, ever divine; - Ben je in beroering? Muziek zal je rust geven ...Muziek, bron van alle vreugde, geneest je verdriet aan haar schrijn; muziek, altijd goddelijk.'* Vanaf mijn vroege jeugd heeft, vooral klassieke, muziek deze uitwerking op mij.

Muziek kan je zo in vervoering brengen dat je buiten jezelf raakt, zoals Saul in Gibeon Elohim. *'In de buurt van de stad zult u een stoet profeten tegenkomen die in vervoering van de offerhoogte afdaalt, voorafgegaan door muzikanten met harp, tamboerijn, fluit en lier. Dan zult u gegrepen worden door de geest van DieEne, ook in vervoering raken en een ander mens worden.'* (1 Sam.10,5-6) In beroerde tijden kun je door muziek geheeld worden, zoals het snarenspeel van David koning Saul tot rust bracht.

'De Geest van DieEne had Saul verlaten; in plaats daarvan stuurde de Eeuwige hem een kwade geest die hem kwelde ... En steeds wanneer de geest van God Saul overmande, nam David zijn lier en tokkelde op de snaren. Dit luchtte Saul op, deed hem goed en de kwade geest liet hem dan voor even met rust.' (1 Sam. 14 en 23).

Sinds oeroude tijden weten mensen dat hun religieuze beleving een extra dimensie krijgt door muziek. Een treffend voorbeeld hiervan staat in 2 Samuel (6, 5.14). *'David en de Israëlieten speelden voor DieEne op allerlei muziekinstrumenten van hout en op lieren en harpen, op tamboerijnen, rinkelbellen en cymbalen...Vol overgave danste David voor DieEne, slechts gekleed in een linnen priestervoorchoot.'* Tot ergernis van zijn vrouw Michal, vergeet David het decorum van het koningschap. Grotendeels ontkleed danst hij voor de ark uit, uitzinnig van vreugde omdat hij de ark van de Eeuwige kan terugbrengen naar Jeruzalem.

David, zoon van Jesse, is in de Schriften veruit het bekendste voorbeeld van een mens die anderen en zichzelf tot in de ziel kan raken met muziek en zang. In de iconografie wordt hij danook niet alleen afgebeeld met een kroon op, maar met ook een harp in de hand. Aan hem worden maar liefst 73 van de 150 psalmen direct toegeschreven. Het zijn gebeden waarin mensen hun gemoed en belevingen uitzingen. Lof- en klaagzangen die, met een keur aan instrumenten begeleid, de ontmoeting met de Eeuwige zoeken.

Muziek geeft steeds meer smaak aan het voedsel voor de ziel. Muziek zuivert de ogen van je hart en vormt een bedding

voor de roerselen van je geest om die te sturen, zodat je ermee kunt omgaan en er niet in verdrinkt. Muziek is een onschatbaar geschenk bij het beleven, invoelen, toe-eigenen en uitleven van je diepste overtuiging.

Een treffend hedendaags voorbeeld van de goddelijke macht van muziek is het West Eastern Divan Orchestra. Dit orkest is in 1999 ontstaan uit de toevallige ontmoeting in een Londens hotel van een onwaarschijnlijk koppel mensen: de Joodse dirigent en pianist Daniel Barenboim en de - inmiddels aan leukemie overleden -

Palestijnse cultuurhistoricus Edward Said. De spelers zijn even onwaarschijnlijk: muzikanten tussen de dertien en zesentwintig jaar uit Israël en Arabische landen zoals Syrië, Libanon, Jordanië, Palestina. Karim uit Jordanië piano, Mohammed uit Egypte hobo, Inbal uit Israël cello; Stel uit Israël zit naast Stella uit Palestina en tussen de twee meisjes is geen muur, maar enkel de hartstocht en de eenheid van muziek, ontroend en gedreven. Ze spelen de sterren van de hemel! Al die uitlopende overtuigingen en afkomsten zijn in het musiceren één.

Het moet nog komen en tegelijk is het heil er al, want in DieEne is geen verloop van tijd. Verleden, heden en toekomst zijn tegelijk aanwezig in de Eeuwige en in DieEne is de duisternis even stralend als het licht. Wij mensen zijn wezens van licht en donker en van tijdsverloop. Maar omdat het heil er altijd ook al is, kunnen wij de Tegenwoordigheid van het heil zien doorschemeren in gebeurtenissen die de wereld doorzichtig maken naar God toe, in mensen die iets van Gods verlangen gestalte geven. Het West Eastern Divan Orchestra is een prachtig voorbeeld van zo'n profetisch handelen, dat moed inspreekt, wegwijst van zichzelf en zo de luister van de Onuitsprekelijke openbaart.

'Het onmogelijke is makkelijker dan het moeilijke', zegt maestro Barenboim. 'Dat een Syriër naast een Israëli trompet zit te spelen en dat ze feilloos dezelfde noot treffen.' De Eeuwige zit te genieten, dat kan niet anders! Het onmogelijke is makkelijker dan het moeilijke, dat verkondigen de Schriften ook onvermoeibaar. Dat een jonge vrouw zich onvankelijk maakt voor het Licht der wereld. Dat de Schepster van hemel en aarde zich te kennen geeft in een hulpeloze baby. Dat we worden aangemoedigd onze vijanden lief te hebben en onszelf niet minder. Bij het moeilijke blijven we steken in allerlei kleinschalig gewirvan van gekrenkte gevoelens en misleide ideeën van eer en grootheid. Bij het onmogelijke daarentegen, maken we een quantumsprong naar een ander niveau, een andere dimensie en komen we buiten alle menselijke ik-grenzen en wij-beperkingen in het domein van de komst van Gods heil in de wereld. Dan kunnen we met onze aartsvijanden stralende muziek maken en feilloos dezelfde noot treffen.

De hoop ons behoud

Nico Tromp msc

de hoop
is niet te geloven
het gaat je te boven
dat ze bestaat
dat niets haar kan doven
en niets haar verslaat

haar kwijnende lichte
door stormen geplaagd
haar lieve gezichtje
door slagen geschaad

kordaat blijft ze schijnen
in noodweer en wind
present zal ze zijn
en mensmoedig gezind

laat stormen maar razen
toch gaat zij niet uit
al lachen de dwazen
om bouwval en buit

zacht wacht zij geduldig
en maakt geen gerucht
onkwetsbaar onschuldig
volhardend geducht

stil draagt zij de nachten
tot 't morgenlicht daagt
weet leed te verzachten
dat komt ongevraagd

zal steeds weer beginnen
hoe hoog ook het puin
de grond weer ontginnen
hoe wild ook de tuin

geduldig herbouwen
wat woede vernielt
volhardend vertrouwen
door geestkracht bezield

geloof gaat ten onder
en liefde kent maat
de hoop het daaglijkse wonder
tot sterven en opstaan in staat

(Vrij naar Charles Péguy)